

με κατεύθυνση από Α. προς Δ., αποκαλύφθηκε στρώση κεραμικής της ελληνιστικής εποχής. Ανάμεσα στα όστρακα βρέθηκε και ένα ακέραιο άβαφο ατρακτόσχημο μυροδοχείο.

ΜΑΡΙΑ ΧΑΛΚΙΤΗ

Σ ι ά ν ν α

Συστηματική αρχαιολογική έρευνα στην περιοχή της Κυμισάλας

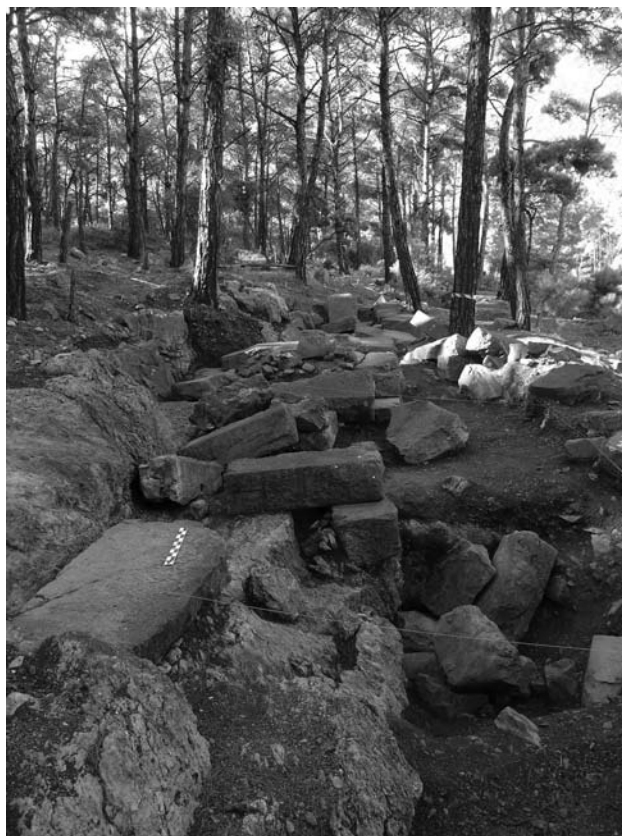
Η ανασκαφική έρευνα αυτή τη χρονιά διήρκεσε τρεις εβδομάδες⁵⁶ και επικεντρώθηκε στον τομέα Ι, στο τμήμα δηλαδή της νεκρόπολης που εκτείνεται στους δυτικούς πρόποδες του λόφου του Αγίου Φωκά.

Το πρώτο σημείο έρευνας βρισκόταν στη σειρά των επιτάφιων βάθρων που είχαν αποκαλυφθεί σε σαστική ανασκαφή της Εφορείας το 1968⁵⁷ και πριν μερικά χρόνια διαλύθηκαν από παράνομη διάνοιξη αγροτικού δρόμου. Έγινε λεπτομερής καθαρισμός, αποτύπωση και κατακόρυφη φωτογράφησή τους από ομάδα της Σχολής Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών του ΕΜΠ με επικεφαλής τον καθηγητή Α. Γεωργόπουλο, η οποία, στο πλαίσιο συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, πραγματοποιεί εκπαιδευτική άσκηση των φοιτητών (Εικ. 47). Μετά από σύγκριση της αποτύπωσης με το σχέδιο του 1968, επισημάνθηκε η αρχική θέση των μετατοπισμένων λίθων, προκειμένου μελλοντικά να επανατοποθετηθούν στην αρχική τους θέση.

Αμέσως νότια των βάθρων ερευνήθηκε ανασκαφικό τετράγωνο (τομή 7/2008) και επισημάνθηκε λαξευμένος βράχος που σχημάτιζε δύο διαδοχικούς αναβαθμούς, συμπληρωμένους κατά τόπους με ορθογώνιους λίθους, στοιχείο που υποδηλώνει ότι πρόκειται για λειψανα επιτάφιας κατασκευής, σε συνέχεια της σειράς των βάθρων.

Συμπληρωματική έρευνα πραγματοποιήθηκε στον προθάλαμο του τάφου 4/2007⁵⁸, σε μικρή απόσταση ανατολικά των βάθρων, όπου είχε διατηρηθεί εμπρός από την είσοδο του θαλάμου μικρό κομμάτι επίχωσης που συγκρατούσε τη μετατοπισμένη, κατά τη σύληση του τάφου, καλυπτήρια της εισόδου. Συγκεντρώθηκαν λίγα οστά και μαγειρικό σκεύος με στριπτή λαβή.

Το δεύτερο σημείο έρευνας ήταν στον ταφικό περίβολο που επισημάνθηκε σε απόσταση 40 μ. περίπου βόρεια των

Εικ. 47. Ρόδος. Κυμισάλα. Αποψη των επιτάφιων βάθρων από Β., μετά τον καθαρισμό τους.

επιτάφιων βάθρων. Νότια και βόρεια των δύο τάφων που ερευνήθηκαν το 2007 (τάφοι 5/2007 και 6/2007) αποκαλύφθηκαν δύο ακόμη θαλαμοειδείς τάφοι με προθάλαμο, ο τάφος 7/2008 στα νότια και ο τάφος 8/2008 στα βόρεια (Εικ. 48). Οι δύο τάφοι, όπως και οι υπόλοιποι του ταφικού περιβόλου, είχαν είτε ερευνηθεί κατά την ανασκαφική έρευνα των Ιταλών στις αρχές του 19ου αιώνα είτε συληθεί. Ο ταφικός θάλαμος του τάφου 7/2008 είχε ακανόνιστο σχήμα και η οροφή του είχε καταρρεύσει λόγω της σαθρότητας του φυσικού βράχου. Στον προθάλαμό του βρέθηκε μελαμβαφές φιαλίδιο του 4ου αι. π.Χ. και στο εσωτερικό του ταφικού θαλάμου λίγα οστά και όστρακα. Από τον τάφο 8/2007 συγκεντρώθηκαν αρκετά οστά και οξυψύθμενος αμφορέας του 4ου αι. π.Χ., από τον οποίο ένα τμήμα βρέθηκε στον προθάλαμο και ένα άλλο στον ταφικό θάλαμο.

Σε μικρή απόσταση βορειοανατολικά του ταφικού περιβόλου ερευνήθηκαν δύο ανασκαφικά τετράγωνα (τομές 10/2008 και 8/2008). Στο νοτιότερο αποκαλύφθηκε ο φυσικός βράχος και στο βορειότερο ο θαλαμοειδής τάφος 9/2008. Στο εσωτερικό του ταφικού θαλάμου, στο νοτιότερο τμήμα του, λίθοι και τα τοιχώματα του θαλάμου όριζαν

56. Αρχικά είχε προγραμματιστεί να διαρκέσει τέσσερις εβδομάδες, αλλά η μεγάλη πυρκαγιά που ξέσπασε στην κοινότητα διαμονής της ανασκαφικής ομάδας έκανε αναγκαία τη διακοπή της ανασκαφής για μία εβδομάδα.

57. Γ. Κωνσταντινόπουλος, *ΑΔ* 24 (1969): Χρονικά, σ. 480-482, Σχέδ. 17-18.

58. Βλ. Β. Πατσιαδά - Μ. Στεφανιάκης, *ΑΔ* 62 (2007): Χρονικά.

Εικ. 48. Ρόδος. Κυμισάλα. Ο ταφικός περίβολος από Ν.

τάφο. Ο τάφος ήταν συλημένος, ωστόσο από το εσωτερικό του συγκεντρώθηκε λύχνος του βου αι. μ.Χ.

Στον τομέα IV, στους βορειοδυτικούς πρόποδες του λόφου της Κυμισάλας, όπου σώζονται γνωστοί από παλαιότερες έρευνες τάφοι με πεσμένα εμπρός από τις προσόψεις τους ενεπίγραφα βάρθρα⁵⁹, έγιναν καθαρισμοί από τη χαμηλή βλάστηση και τις πευκοβελόνες.

Τέλος, με το ποσό της χρηματοδότησης από τη Νομαρχία Δωδεκανήσου ολοκληρώθηκε η χαρτογράφηση της ευρύτερης περιοχής με την τοποθέτηση στο χάρτη και των υπόλοιπων αρχαιολογικών θέσεων. Στόχος της χαρτογράφησης, εκτός από τις ανάγκες της αρχαιολογικής έρευνας, είναι να αξιοποιηθεί για την κήρυξη αρχαιολογικού χώρου στην ευρύτερη περιοχή.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ - ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΤΣΙΑΔΑ

59. L. Pernier, *BdA* 8 (1914), σ. 241 και Α. Maiuri, *ASAtene* 2 (1916), σ. 295.

Κολύμπια

ΚΜ 1888 γαιών Αρχαγγέλου (ακίνητο Εταιρείας Τ.Ε.Τ.Ε. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο ΑΜΠΕΛΙΩΤΗΣ Α.Ε.)

Συνεχίστηκε η έρευνα στο βόρειο τμήμα της ιδιοκτησίας έως τον Ιούλιο του 2008. Αποκαλύφθηκε ενδιαφέρον σύνολο εργαστηριακών εγκαταστάσεων της ελληνιστικής περιόδου, πιθανότατα συνδεδεμένων με την ελληνιστική αγροικία, η οποία είχε αποκαλυφθεί το περασμένο έτος στο λοφώδες έξαρμα του ίδιου οικοπέδου⁶⁰.

ΕΡΙΦΥΛΗ ΚΑΝΙΝΙΑ - ΤΣΑΜΠΙΚΑ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑ

Αρχάγγελος

Θέση Στάσσουσα - Στενή (Φράγμα ποταμού Γαδουρά - Αγωγός μεταφοράς υδάτων από τον Γαδουρά στη Ρόδο)

Στο πλαίσιο του έργου με τίτλο «Υδρευση Ρόδου από το Φράγμα Γαδουρά, κατασκευή υπολειπομένων εργασιών φράγματος και έργων αγωγών μεταφοράς και διωλιστηρίων», ξεκίνησε ανασκαφική έρευνα μικρής κλίμακας στη θέση Στάσσουσα - Στενή, κατά την οποία εντοπίστηκε τμήμα ορθογώνιου δωματίου, που χρονολογείται στην ελληνιστική περίοδο. Αναλυτική έκθεση θα δοθεί στα Χρονικά του επόμενου έτους.

ΜΑΡΙΑ ΧΑΛΚΙΤΗ

Θέση Αμπακού (οικόπεδο Κ. Σπανού, ΚΜ 4396 γαιών Αρχαγγέλου)

Το ακίνητο στη θέση Αμπακού (Αγίου Αββακούμ)⁶¹ είναι όμορο με το μικρό περιφραγμένο αρχαιολογικό χώρο που περιλαμβάνει ερείπια εκκλησιδίου, μεγάλο κτίριο και λείψανα οικισμού ελληνιστικών χρόνων. Στην επιφάνεια του οικοπέδου παρατηρείται πυκνή επιφανειακή κεραμική της ίδιας περιόδου, κυρίως άβαφη και χονδροειδής.

Διενεργήθηκαν τέσσερις δοκιμαστικές τομές, διάσπαρτες σε όλη του την έκταση με αρνητικά αποτελέσματα. Ο φυσικός βράχος αποκαλύπτεται λίγα μόλις εκατοστά από την επιφάνεια και σε μέγιστο βάθος -0,40 μ., οπότε η προσάθεια καλλιέργειας του λιγιστού χώματος πιθανότατα εξαφάνισε τις θεμελιώσεις των κτισμάτων.

Η ανασκαφική έρευνα ολοκληρώθηκε.

60. *ΑΔ* 62 (2007): Χρονικά.

61. Ι.Χ. Παπαχριστοδούλου, *Αρχαίοι ροδιακοί Δήμοι, Ιστορική επισκόπηση - Η Γαλιτσία*, Αθήνα 1989, σ. 135-137, εικ. 15.